

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ,
СЕЛЕКЦІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

АГРОЛАНДШАФТИ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У ЗЕМЛЕУСТРОЇ ТА ПЛАНУВАННІ ТЕРИТОРІЙ

15 травня 2024 року

м. Полтава

УДК 712.24:001.895:332.3:711

Рекомендовано до друку кафедрою геоматики, землеустрою та планування територій Полтавського державного аграрного університету (протокол № 10 від 22 травня 2024 року)

Редакційна колегія:

Шевчук С. М., доктор географічних наук, професор (головний редактор); Маренич М. М., доктор сільськогосподарських наук, професор; Гапон С. В., доктор біологічних наук, професор; Зось-Кіор М. В., доктор економічних наук, професор; Біда С. В., кандидат технічних наук, доцент; Нагорна С. В., кандидат сільськогосподарських наук; Чувпило В. В., кандидат наук з державного управління; Куришко Р. В., старший викладач.

Агрolandшафти: інноваційні підходи у землеустрої та плануванні територій: матеріали всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. (м. Полтава, 15 травня 2024 р.). Полтава, 2024. 129 с.

У збірнику матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет – конференції висвітлено результати досліджень та інноваційні підходи у геодезії, землеустрої, плануванні територій садово-паркових та лісових агрolandшафтів. Видання може бути корисним для викладачів закладів вищої освіти, фахівців-практиків, здобувачів вищої освіти.

За достовірність опублікованих матеріалів відповідальність несуть автори. Матеріали опубліковані у авторській редакції.

© Полтавський державний аграрний університет, 2024

ЗМІСТ

Бабарика В. Г., Погоріла Н. В. Об'єкт природно-заповідного фонду Криворудський дендропарк – особливий вид агроландшафтів.....	8
Баган А. В., Жорник І. І. Використання ІТО-півоній у ландшафтному дизайні.....	11
Білокіз А. А., Гапон С. В. Використання ГІС-технологій для об'єктів природно-заповідного фонду України.....	13
Білявський Ю. В., Білявська Л. Г. Роль та значення природного ландшафта «Цілина».....	15
Бодюк А. В. Сплачування за земельні поверхневі ресурси народу.....	19
Бражник О. А., Куришко Р. В. Застосування ГІС технологій при розробці комплексного плану територій...	21
Гапон С. В., Козуб В. І., Чубик В. І. Збагачення асортименту квітникових культур на квітниках ПДАУ сортами виду <i>Tulipa gesneriana</i> L.....	24
Гапон С. В., Осипова А. С., Мартинов К. А. Участь вищих спорових судинних рослин в створенні агроландшафтів садово-паркового господарства.....	26
Гапон Ю. В., Гапон С. В. Мохоподібні як рослинний елемент садово-паркового ландшафту.....	29
Гриценко О. Т., Шевчук С. М. Еколого-економічні підходи до просторового планування землекористування Козельщинської територіальної громади Полтавської області.....	32
Даценко Л. М., Тітова С. В., Дубницька М. В. Концептуальні підходи до відновлення агроландшафтів, постраждалих внаслідок війни.....	37
Дерев'яно В. В., Куришко Р. В. Використання геоінформаційних технологій в аграрному землеустрої.....	41
Дубовик І. І. Ризики пошкодження ґрунтів в зонах бойових дій.....	43
Жидок В. В., Коваленко Н. П. Стабілізація моху та його використання в дизайні.....	45
Канівець О. М. Ефективне управління земельними ресурсами на території України.....	49
Капінос Н. О., Анікєєнко Д. Д. Використання ГІС-технологій, як основи для проведення моніторингу земель.....	51
Клепець О. В. Використання вищих водних рослин у ландшафтному дизайні.....	54

абсолютно несприятливі для проживання та сільського господарства. Отже, потрібно розглядати кожен випадок окремо і приймати індивідуальне рішення [1].

Ми розглядаємо дві стратегії відновлення ґрунтів у післявоєнний період: рекультивацію та консервацію. Рекультивація передбачає використання набору технологій для штучного відновлення та повернення родючості ґрунту. Консервація, натомість, полягає в тимчасовому припиненні обробітку землі та її залишенні природі для відновлення за природними законами. Під час консервації доведеться припинити використання земель, які стануть абсолютно несприятливими для безпечного обробітку.

Висновки. Можна стверджувати, що земля є непоновлювальним ресурсом. Формування ґрунтів та їх плодючого шару займає тисячі років. Бойові дії, які можуть тривати всього кілька днів або тижнів на певних територіях, можуть знищити те, що виникло за тисячоліття. На жаль, це призводить до серйозних наслідків, оскільки відновлення ґрунтових ресурсів відбувається дуже повільно. У зв'язку з триваючою війною ми можемо помічати, як кожен день ландшафти наших територій зазнають негативних змін. Щодня десь вибухає снаряд, наші території замінуються, зводяться бліндажі та інші оборонні споруди. Ми усвідомлюємо, що деградація наших ґрунтів буде лише зростати. Чим довше тривають бойові дії, тим більше шкоди завдається навколишньому середовищу, зокрема земельним ресурсам.

Список використаних джерел: 1. Війна в Україні залишає довгий слід забруднень, хвороб та зруйнованої промисловості [Електронний ресурс]. URL: <http://www.climateinfo.org.ua/content/viina-v-ukrajni-zalishae-dovgii-slid-zabrudnen-khvorob-ta-zruinovanojpromislovosti> (дата звернення: 01.05.2024); 2. Лісова Н. О. Військова справа та природокористування. *Конструктивна географія і геоecологія. Наукові записки.* № 2. 2017. 221–242; 3. Як війна знижує українські ґрунти, що формувалися тисячі років. URL: https://ecoaction.org.ua/iak-vijna-znyshchuie-ukrainski-grunty.html?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwir2xBhC_ARIsAMTXk84t5kSUNJN3wwgz9l-uxB3zoAD75XE7WeRwoTGJyJD1n7UGZEEqPKoaAiBEEALw_wcB (дата звернення: 01.05.2024); 4. Забезпечення екологічної безпеки України URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/147455445.pdf> (дата звернення: 01.05.2024).

СТАБІЛІЗАЦІЯ МОХУ ТА ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В ДИЗАЙНІ

Жидок Володимир Васильович, здобувач вищої освіти

Полтавський державний аграрний університет
volodymyr.zhydok@st.pdau.edu.ua

Коваленко Нінель Павлівна, к. с.-г. н., доцент
Полтавський державний аграрний університет
ninel.kovalenko2016@gmail.com

В сучасному ландшафтному дизайні все частіше використовують так звані стабілізовані рослини. Це один із наймодніших і найпопулярніших стилів ландшафтного дизайну на даний момент. Широке застосування в цьому відношенні серед рослин знайшов мох. Стабілізовані мохи відрізняються не

лише за видовою приналежністю, а й за місцем застосування – для інтер'єру та для ландшафтного дизайну. Певний вид таких рослин має власну текстуру і використовується залежно від стилю декорування.

Стабілізований мох – це природний мох, який пройшов спеціальний процес обробки для збереження його природної краси, текстури, об'єму та форми. Під час стабілізації моху використовуються реагенти, які забезпечують його довговічність та відносну стійкість до впливу зовнішніх факторів.

У 1960-1970-х роках в Норвегії та Японії були розроблені перші методи стабілізації рослин, включаючи мох, за допомогою хімічних реагентів, таких як гліцерин. І вже у 2000-х роках стабілізований мох почали використовувати у створенні зелених стін, вертикального озеленення та інших елементах ландшафтного дизайну. Використання стабілізованого моху набуло популярності разом зі зростанням популярності екологічного або зеленого дизайну.

Для виготовлення стабілізованого моху найчастіше використовують природний скандинавський ягель (м'який, об'ємний і пухнастий), що виріс на північних територіях в природному середовищі або розведений на спеціалізованих фермах. Його дбайливо збирають вручну і відправляють на стабілізацію. Він легко віддає вологу і так само легко її вбирає. Також дизайнери використовують наступні види мохів:

1. *Hypnum curvifolium* (відомий як «листовий мох»)
2. *Hypnum cupressiforme* («килимовий мох»)
3. *Dicranum scoparium* («мох віник» або «мох мітла»)
4. *Leucobryum glaucum* («подушкоподібний мох»)
5. *Thuidium delicatulum* («папоротевий мох»)
6. *Bryum caespiticium* («брюмовий мох»)
7. *Anomodon attenuatus* («деревний мох»).

Основними методами виробництва стабілізованого моху є вакуумна стабілізація та теплова обробка. Перший метод передбачає використання вакууму для видалення повітря з моху, щоб у подальшому замінити його стабілізуючим розчином, який може містити гліцерин або силікон. Після цього мох залишається стабілізованим і готовим до використання в декоративних композиціях.

За теплової обробки мох нагрівають до певної температури для втрати ним вологи, але збереження своєї форми. Занурення після цього моху в розчин стабілізуючого агента сприяє збереженню його життєздатності та привабливості.

Найчастіше в процесі заміни (витіснення) природного соку рослини використовують особливі розчини на основі гліцерину та натуральних мінералів. Крім того, мох може бути оброблений сумішшю метилгідрату з гліцерином, проте вона токсична для людини. Іншими словами, відбувається консервування натуральної рослини, під час якого зупиняються всі біологічні процеси. Саме речовини-стабілізатори забезпечують яскравість покриття, оскільки природне забарвлення моху досить непоказне (білувато-сіре). Нині існує близько 30 відтінків стабілізованого ягелю: жовтий, оливковий, червоний,

синій, фіолетовий і навіть чорний. Це розширює спектр застосування стабілізованого моху.

Варто відмітити, що стабілізаційні речовини є горючими, тому стабілізований мох не слід розміщувати в місцях, де він може зазнати впливу високих температур.

На відміну від звичайних кімнатних рослин, які вимагають постійного догляду та можуть бути пригнічені в певних кімнатних умовах, стабілізований мох залишається яскравим та гарним протягом кількох років. Він не в'яне, не скидає листя і не потребує обрізки, що робить його безпроблемним і довговічним доповненням до будь-якого простору, особливо для місць зі слабким освітленням.

Все більшої популярності набуває використання моху в інтер'єрі завдяки його естетичності, природному вигляду та широких можливостей для творчого використання.

Наразі існує декілька способів застосування стабілізованого моху в інтер'єрі.

Мох може бути використаний для створення зелених стін або панелей, мохових килимів для покриття підлоги або інших поверхонь. Це надає приміщенню природного вигляду, м'якості, створює спокійну гармонійну атмосферу, забезпечує звукоізоляцію. Облаштування вертикальних садів сприяє ефекту живого озеленення.

Однак, при розташуванні панелей, стін або інших структур з моху слід

обирати місця, куди не потраплятиме сонячне світло. Це сприятиме більш тривалому збереженню привабливого вигляду таких елементів дизайну.

Останнім часом набувають популярності мохові картини або рельєфи, які використовуються як художні акценти на стінах чи інших поверхнях.

Включення моху у декоративні композиції, до арт-інсталяцій та букетів

додає оригінальності й унікальності інтер'єру. Крім того, мох може бути використаний для створення екологічних морсаріумів, які створюють мініатюрні екосистеми в інтер'єрі.

Стабілізований мох може бути використаний при виготовленні столів з прозорими частинами. Таким чином в столі можна створити природню композицію, яка буде урізноманітнювати інтер'єр.

Хоча догляду стабілізований мох майже не потребує, проте є деякі умови його розташування в інтер'єрі. Структури з моху варто розміщувати в місцях мінімального контакту з людьми, що допоможе попередити механічні пошкодження. Крім того, для очищення моху від пилу слід використовувати потік повітря кімнатної температури з невеликою швидкістю.

Новими в ландшафтному дизайні є екстер'єрні мохи. Спеціальна форма їх стабілізації містить частинки, що відштовхують воду, тому такий мох не вбирає в себе вологу і не загниває. Сфера його застосування включає вулицю, ванні кімнати, душові, фасади будинків і флораріуми. Кріпити такий мох можна на клей чи монтажну піну.

Мох для вулиці використовують трьох видів. В першу чергу, це класичні пласти, тобто плоский мох, схожий на килим, що досягає у висоту 1-1,5 см. Популярним є додавання до класичних пластів папоротевих видів, що забезпечує повторення натурального ландшафту зростання рослин. Крім того, цікаво виглядає в ландшафтному дизайні європейське мохове каміння (має вигляд камінців, що обросли мохом).

Таким чином, мох є чудовим рішенням для озеленення приміщення, саду та створення ефекту природної зелені. Він безпечний та стійкий до зовнішніх впливів матеріал, що дозволяє створювати гарні й функціональні інтер'єрні та ландшафтні композиції.

Список використаних джерел: 1. Aisha Williams. How to Preserve Moss : A Sustainable Introduction // Utopia.org -2022. 2. Jean-Pierre Sijmons. The Evergreen Appeal : Preserved Moss Walls and Their Rising Popularity // linkedin.com-2023

ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Канівець Олена Миколаївна, доктор філософії, доцент
Сумський національний аграрний університет
Leva1205@ukr.net

Ефективне управління земельними ресурсами на території України є важливим аспектом сталого розвитку країни. Землі України є важливим національним ресурсом, що використовуються для сільськогосподарської та промислової галузей економіки, та для забезпечення життєдіяльності населення.

Для досягнення ефективного управління земельними ресурсами України необхідно впроваджувати комплексний підхід, який враховує потреби сучасного суспільства, забезпечує охорону природних екосистем, підвищує рентабельність виробництва та забезпечує справедливий доступ до земельних ресурсів для всіх категорій громадян.

Одними з ключових напрямків ефективного управління земельними ресурсами в Україні є сприяння формуванню та розвитку систем земельного кадастру і геодезичного забезпечення. Ефективне функціонування цих систем надає можливості збирати, зберігати і надавати точну інформацію про земельні ділянки, їх власників, розмір, межі та спосіб використання. Завдяки цьому забезпечується прозорість та відкритість в земельних відносинах, упереджуються конфлікти між власниками та створюються сприятливі умови для розвитку ринку земель. Функціонування кадастрових систем дозволяє ефективно контролювати використання земельних ресурсів, запобігати незаконному захопленню та забезпечувати їх раціональне використання, сприяє розвитку галузей, які залежать від земельних ресурсів, таких як сільське господарство та будівництво шляхом надання доступу до точних геопросторових даних, покращує ефективність управління територіальним розвитком, плануванням міського та сільського будівництва, інфраструктурними проєктами та охороною природних ресурсів.

Удосконалення законодавства щодо земельних відносин також є одним із ключових аспектів для забезпечення прозорості, захисту прав власності та ефективного управління земельними ресурсами. Нові законодавчі акти та політики повинні бути спрямовані на створення прозорих, справедливих та